

**Afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
Team Beleidsontwikkeling**

Gemeenteraad Beemster
Rijn Middelburgstraat 1
1462 NV MIDDENBEEMSTER

uw brief van

uw kenmerk

ons kenmerk

datum

1153651

14 oktober 2014

Beemster risico analyse decentralisaties in het sociale domein

Geachte heer, mevrouw,

Op 7 oktober jl. heeft de raadscommissie de beleidsplannen en de verordeningen van de Jeugd en de Wmo 2015 behandeld. De betreffende stukken zijn geagendeerd voor de vergadering van de gemeenteraad op 21 oktober 2014. Door een aantal fracties is tijdens de vergadering van 7 oktober jl. vragen gesteld over de risico's die de gemeente Beemster loopt bij de veranderingen die in het sociale domein plaatsvinden. In de beleidsplannen staat een aantal risico's opgesomd, maar u heeft hierbij gevraagd om meer inzicht in de beheersmaatregelen hiervan.

Tijdens de vergadering van 7 oktober jl. heb ik toegezegd om u per brief over de onderkende risico's te informeren en daarbij tevens aan te geven hoe we daar als gemeente mee om zullen gaan. De momenteel bekende risico's en bijbehorende beheersmaatregelen treft u onderstaand aan.

Risico's die gelden voor zowel de decentralisatie jeugd als de decentralisatie AWBZ/Wmo

In de beleidsplannen jeugd en maatschappelijke ondersteuning staan diverse risico's met betrekking tot de decentralisaties opgenomen. Een groot aantal van de risico's genoemd in de beide beleidsplannen geldt voor de decentralisaties in het algemeen. Daarnaast heeft u tijdens de vergadering van de raadscommissie d.d. 7 oktober 2014 een aantal risico's genoemd en gevraagd naar bijbehorende beheersmaatregelen. Onderstaand volgt hiervan een overzicht.

- 1) **Zorgcontinuïteit** Gemeenten zijn verplicht de huidige cliënten met een doorlopende indicatie zorgcontinuïteit te bieden. De gemeente zal ongeacht het budget moeten voldoen aan deze plicht. Door de korting die het Rijk doorvoert op de beschikbare budgetten, bestaat het risico op overschrijding van het budget en ook bestaat door alle veranderingen in het sociale domein het risico dat het huidige aanbod na 2015 verandert. Om dit risico te beperken, worden regionale afspraken met de zorgaanbieders gemaakt om de zorg goedkoper te organiseren. Daarnaast is sprake

bijlage(n): Geen

behandeld door:
J.J.M. van Dijk

telefoonnummer
0299 452 151

- van monitoring. Als in 2015 sprake is van grote overschrijdingen van de budgetten, zal een gezamenlijke (regionale) lobby naar het Rijk worden gestart.
- 2) **Korting op het budget** Gemeenten krijgen de budgetten met een korting overgeheveld van het Rijk. Het risico bestaat dat de budgetten onvoldoende zijn en de besparingen niet kunnen worden gerealiseerd, waardoor de druk op de dienstverlening (extra) toeneemt, zorgaanbieders in de problemen komen en/of het gemeentebudget ontoereikend is. Ook moet voldoende geld beschikbaar blijven om Dorpszorg te organiseren. De bijbehorende beheersmaatregel bestaat uit het maken van tariefafspraken met zorgaanbieders. Door de inkoop regionaal op te pakken, is bovendien sprake van schaalvoordelen.
 - 3) **Overdracht gegevens Rijk** Gemeenten zijn afhankelijk van de overdracht van financiële en cliëntgegevens van het Rijk. Als deze gegevens niet tijdig genoeg worden aangeleverd, heeft de gemeente pas in een laat stadium duidelijkheid over de benodigde zorg en de beschikbare financiën. Dit risico wordt alleen gemonitord.
 - 4) **Ondersteunende systemen** De gegevens die het Rijk aan de gemeente overdraagt, moeten worden opgevangen in de gemeentelijke ICT-systemen. Deze moeten hiervoor geschikt worden gemaakt, anders kunnen onder meer aanbieders niet over de gegevens beschikken. Ook voor de toegang moet een ICT-structuur worden opgezet. Regionaal is een werkgroep ICT actief die zich concentreert op het gereedmaken van de gemeentelijke ICT-systemen. Inmiddels zijn de eerste bestanden met cliëntgegevens in goede orde ontvangen. Waar problemen ontstaan, wordt gezocht naar een passende en pragmatische oplossing.
 - 5) **Risicospreiding** In de regio Zaanstreek-Waterland is besloten niet over te gaan tot een systeem van regionale risicospreiding. Dit betekent dat elke gemeente afzonderlijk financiële risico's loopt en er bijvoorbeeld geen solidariteitsfonds wordt opgericht. Hierdoor kan de gemeente een financieel risico lopen als bijvoorbeeld sprake is van een toename in casussen gesloten jeugdhulp. Om dit risico te beperken, wordt ingezet op kostenspreiding bij dure residentiële jeugdzorg. Door middel van uitgestelde betaling krijgt een gemeente extra tijd om de financiering in dergelijke gevallen te regelen.
 - 6) **Woonplaatsbeginsel** In de gegevens over het zorggebruik waarover de gemeenten momenteel beschikken, is het woonplaatsbeginsel niet consequent aangegeven. Gemeenten zijn alleen verantwoordelijk voor de inwoners van de eigen gemeente. In de gegevens waarover gemeenten beschikken, is nog sprake van een mogelijke vervuiling. Hierdoor bestaat tevens het risico dat gemeenten facturen ontvangen voor cliënten die niet in de gemeente woonachtig zijn. Om het risico op vervuiling van de gegevens zoveel mogelijk te voorkomen, worden de gegevens waarover de gemeente beschikt vergeleken met de gegevens waarover de zorginstellingen beschikken. Op die manier wordt getracht de gegevens te zuiveren. Om het risico met betrekking tot de facturatie te beperken, worden regionale afspraken gemaakt.
 - 7) **Verwijsvrijheid van specialisten** Onder meer huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten houden hun bevoegdheid om rechtstreeks door te verwijzen naar (gespecialiseerde) hulpverlening. Het risico dat daar uit voortvloeit, is dat de gemeente moet betalen voor de inzet zorg waarbij zij de toegang daartoe niet zelf beoordeelt. Met alle partijen worden daarom goede afspraken gemaakt en we nemen bij alle betrokkenen in de werkwijze mee dat er eerst moet worden gekeken naar andere oplossingen dan tweede lijnszorg. We stellen afspraken op over de verantwoording van doorverwijzingen en borgen in de organisatie dat er toezicht op wordt gehouden.

- 8) **Privacy** Gemeenten en hulpverleners zullen dagelijks werken met persoonsgegevens van inwoners. Met deze gegevens moet zorgvuldig worden omgegaan, maar tegelijkertijd moet de uitwisseling van gegevens wel mogelijk zijn om integraal de casuïstiek te kunnen bespreken. Het risico bestaat dat de privacy niet altijd goed is geborgd. Om dit risico te beperken, wordt er een privacy protocol opgesteld en moet de gemeente ook meldingen doen in het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens. Daarnaast wordt gewerkt aan een werkinstructie privacy voor alle betrokkenen.

Risico's vermeld in het beleidsplan jeugd

Naast de risico's die voor alle decentralisaties gelden, is er in de beleidsplannen ook een aantal risico's genoemd dat specifiek voor jeugd geldt.

- 1) **Zorggebruik** Het zorggebruik binnen de jeugdhulp neemt nu nog jaarlijks toe, terwijl het transformatieproces meerdere jaren in beslag zal nemen. Het risico bestaat dat c.q. het is de vraag of de zorgsector en het beleid in 2015 al zodanig zijn getransformeerd dat de jaarlijkse toename van het zorggebruik kan worden geremd. De gegevens waarover de gemeente nu beschikt, zijn afkomstig uit 2012. Het Rijk komt naar verwachting nog met herziene gegevens gebaseerd op 2013/14, waardoor een betere inschatting van het zorggebruik is te maken. Daarnaast sturen we als gemeente op de transformatie en de verschuiving van de tweede lijn naar de eerste lijns zorg.
- 2) **Leveringsplicht van jeugdbescherming, jeugdreclassering en gesloten jeugdhulp** De gemeente zal ongeacht de financiële ruimte in het budget moeten voldoen aan deze plicht. In feite is hier sprake van een 'open-einde-regeling'. Dit risico wordt alleen gemonitord.

Risico's vermeld in het beleidsplan maatschappelijke ondersteuning

Net als in het beleidsplan jeugd staan er in het beleidsplan maatschappelijke ondersteuning ook specifieke risico's voor de decentralisatie AWBZ/ Wmo vermeld.

- 1) **Herindicatie** Alle cliënten moeten in 2015 opnieuw worden geïndiceerd volgens de maatstaven van het gemeentelijk beleid. Het risico bestaat dat dit uitvoeringstechnisch gezien niet kan worden gehaald. Daarom wordt ingestoken op een prioritering in de herindicatie. Tevens is sprake van formatie-uitbreiding bij het Wmo-loket om de extra werkzaamheden te kunnen verrichten.
- 2) **Zorgaanbod** Het is op dit moment niet precies bekend welke ondersteuning de inwoners nodig hebben en hoeveel inwoners een beroep doen op de nieuwe Wmo. Wel moet er op 1 januari 2015 een aanbod gereed staan. In de daarop volgende jaren moeten vraag en aanbod beter op elkaar worden afgestemd. Ook moeten de voorzieningen, zowel de algemene voorzieningen als de maatwerkvoorzieningen, beschikbaar zijn. De maatwerkvoorzieningen worden regionaal ingekocht. De instellingen die algemene voorzieningen leveren, maken veelal onderdeel uit van het maatschappelijk beleidskader Beemster. Via het leggen van verbindingen tussen instellingen en activiteiten wordt dit (preventieve) veld de komende jaren versterkt.
- 3) **Inzet vrijwilligers en mantelzorgers** Doordat preventie en de eigen kracht van de inwoners centraal staan, wordt meer van de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers uitgegaan. Het risico bestaat dat de vrijwilligers en mantelzorgers deze belasting niet aan kunnen. Om overbelasting van de mantelzorgers te voorkomen, wordt ingezet op mantelzorgondersteuning en de registratie van de (behoefte van de) mantelzorgers. Daarnaast wordt door nieuwe initiatieven in het kader van het maatschappelijk beleidskader Beemster ingezet op het versterken van het vrijwilligersveld en het vrijwilligerswerk in Beemster.

Vervolg

Zoals blijkt, bestaan er twee soorten risico's, namelijk risico's die zijn verbonden aan het overhevelen van de taken van het Rijk naar de gemeente, en risico's die zijn verbonden aan de wijze waarop de gemeente Beemster de nieuwe taken organiseert. Het monitoren en beheersen van risico's is een continu proces. Er is een werkgroep actief die zich actief met de risico analyse bezighoudt. Het in kaart hebben van de belangrijkste risico's betekent niet dat er in de toekomst geen fouten zullen worden gemaakt. Momenteel worden ook fouten gemaakt. Gemeenten kunnen daarom vooral inzetten op het zoveel mogelijk voorkomen dat de risico's ook in de praktijk zullen plaatsvinden.

Pas gedurende 2015 en verder zijn gemeenten in staat om te evalueren wat de resultaten van dit nieuwe beleid zijn. De (financiële) effecten van het beleid worden gemonitord en waar nodig zal bijsturing plaatsvinden. Ik heb u tevens toegezegd u hiervan middels bijvoorbeeld kwartaalrapportages op de hoogte te houden.

Ik ga er van uit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

G.H. Hefling, wethouder

